

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet módosításáról és a XI. melléklet tartalmának meghatározásáról”

COM(2006) 7 final – 2006/0008 (COD)

(2007/C 161/18)

2006. február 10-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció véleményét 2007. február 22-én elfogadta. (Előadó: Wolfgang GREIF.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. március 14-15-én tartott 434. plenáris ülésén (a március 14-i ülésnapon) 163 szavazattal, ellenszavazat nélkül, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás

1.1 Az EGSZB szerint célszerű a tagállamok közötti szociális biztonságra vonatkozó új koordinációs rendelet mielőbbi alkalmazására törekedni, ami a tervezet formájában létező végrehajtási rendelet gyors hatálybalépését ugyanúgy magában foglalja, mint a megegyezést az itt tárgyalt rendeletről, amely a 883/2004/EK rendelet XI. mellékletének tartalmát határozza meg.

1.2 Az EGSZB tudatában van annak, hogy az egyenlő bánásmód ezen alapelvének korlátlan alkalmazása, amely a szociális biztonság terén lehetetlenné teszi a nemzeti jogalkotásnak a belföldi biztosítási eseményekre való bármilyen korlátozását, jelentős következményekkel járna a szociális biztonsági rendszerekre nézve.

1.3 Az EGSZB elismeri, hogy ezért szükségesek bizonyos, a tagállamokban előforduló különleges esetekre vonatkozó bejegyzések a XI. mellékletben annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a nemzeti szabályozások és a 883/2004/EK rendelet szövegének ütközése. Az EGSZB a bejegyzések elburjánzásának kerülésére és esetleg számuk korlátozására szólít azonban fel attól függően, hogy a speciális bejegyzések valóban szükségesek-e az adott tagállamban a koordinációs szabályok működéséhez, és megfelelnek-e az arányosság elvének.

1.4 Az EGSZB szerint különösen fontos leszögezni, hogy a koordinációs gyakorlatból semmi esetre sem szabad annak kiderülnie, hogy a XI. melléklet bejegyzései hátrányos következményekkel járnak a polgárok számára.

1.5 A mellékletbe felvett bejegyzések az EGSZB számára nem jelentenek felismerhető problémát, sem a Közösségen belül mozgó biztosítottak, sem a vállalatok és a szociális biztonsági intézmények számára. A bejegyzéseknek nem szabad elnyomniuk azokat az előnyöket, amelyeket a koordináció a kedvezményezettek számára jelent.

1.6 Az EGSZB elismeri, hogy minden résztvevő sikeresen törekedett az egyszerűsítésre, ennek eredményeképpen a

XI. melléklet egyértelműen kevesebb bejegyzést tartalmaz, mint az 1408/71/EGK koordinációs rendelet ennek megfelelő VI. melléklete.

1.7 Az alaprendelet gyors gyakorlati alkalmazhatósága érdekében ezért az EGSZB felszólítja a tagállamokat, hogy e gyors átállás elősegítése céljából már most lássák el szociális biztonsági intézményeiket a szükséges személyi és technikai erőforrásokkal.

2. Bevezetés és a rendeletjavaslat háttere

2.1 A tagállami szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló közösségi előírások jelenleg az 1408/71/EGK rendeletben („alaprendelet”) és végrehajtási rendeletében, az 574/72/EGK rendeletben található, amelyeket több mint 30 évvel ezelőtti hatálybalépésük óta többször módosítottak és aktualizáltak.

2.1.1 A rendeletek célja meghozni a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy a hatályuk alá tartozó személyek, akik egy másik tagállamba utaznak, ott tartózkodnak vagy laknak, ne veszítsék el szociális biztonsági jogosultságukat. A tagállamok között mozgó biztosítottaknak nem szabad mobilitásuk révén hátrányt szenvedniük, és nem szabad rosszabbul bánni velük, mint a nem mobilis biztosítottakkal. E jogosultságok megőrzésének biztosítása érdekében a rendeletek a koordináció gyakorlatának alapelveit, valamint a szociális biztonság különböző területei által támasztott különleges követelményeknek megfelelő különféle módozatokat tartalmaznak.

2.2 Az 1408/71/EGK rendelet helyébe a 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet lép, amelyet már 2004. április 29-én elfogadtak.

2.2.1 Az új 883/2004/EK rendelet 89. cikke szerint végrehajtását egy további, a jelenlegi 574/72/EGK végrehajtási rendelet helyébe lépő rendelettel kell szabályozni. A tervezet formájában 2006. január 31. óta létező végrehajtási rendeletet ⁽¹⁾ jelenleg tárgyalja az Európai Parlament és a Tanács, az EGSZB pedig már kidolgozott róla egy külön véleményt ⁽²⁾.

⁽¹⁾ HL C 318., 2006.12.23.

⁽²⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő tárgyban: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról” COM(2006) 16 final – 2006/0006 (COD), CESE 1371/2006, előadó: Wolfgang GREIF, HL C 324., 2006.12.30.

2.2.2 A 883/2004/EK rendelet csak a végrehajtási rendelet hatálybalépésével válik alkalmazhatónak, és a szociális jogszabályok koordinációját érintő számos benne foglalt egyszerűsítés, pontosítás és javítás is csak akkor válik minden felhasználó számára elérhetővé. Addig az 1408/71/EGK rendelet és az 574/72/EGK végrehajtási rendelet továbbra is korlátozás nélkül alkalmazandó.

2.3 A 883/2004/EK rendelet (41) preambulumbekzdése szerint „A koordinációs szabályok alkalmazásának megkönnyítése érdekében szükség van olyan különös rendelkezések megállapítására, amelyek megfelelnek a nemzeti jogszabályok sajátos jellemzőinek”. A 883/2004/EK rendelet XI., e vélemény tárgyát képező mellékletében éppen ezekről „a tagállamok jogszabályainak alkalmazására vonatkozó különleges rendelkezésekről” van szó.

2.3.1 A 883/2004/EK alaprendelet az alapvető koordinációs szabályokat állapítja meg. A végrehajtási rendelet egyfajta „használati utasítás” az alaprendelethez, és inkább az igazgatástechnikai kérdésekkel foglalkozik. A 883/2004/EK rendelet XI. mellékletében speciális szabályok találhatók, amelyek az egyes tagállamok jogrendszeréhez illeszkednek az új koordinációs szabályok problémamentes alkalmazása érdekében.

2.3.2 A XI. melléklet célja tehát az, hogy a szociális biztonság tagállami rendszerei ne ütközzenek a koordinációs szabályozással. Egyes nemzeti jellegű szabályozásokat a XI. mellékletben rögzítve kell biztosítani, hogy ne mondjanak ellent a koordinációnak. A XI. mellékletnek ezáltal biztosítania kell a nemzeti és közösségi jogszabályok problémamentes együttműködését a koordináció során a tagállamok szociális biztonsági rendszereinek terén.

2.4 A XI. mellékletben minden tagállamra vonatkozóan külön bekezdés lesz. Az egyes tagállamokra vonatkozó bejegyzések terjedelme különböző lesz, a nemzeti jogrendszertől függően.

2.5 Az új, 883/2004/EK koordinációs rendelet elfogadásakor 2004-ben egyelőre teljesen üresen hagyták a XI. mellékletet. Megegyeztek abban, hogy tartalmát egy következő rendelet fogja meghatározni. Ez a rendelet most tervezet formájában létezik ⁽³⁾.

2.5.1 A XI. melléklet nemcsak a 883/2004/EK rendeletre vonatkozik, hanem magára a végrehajtási rendeletre is. A három szöveget nem lehet egymástól függetlenül értelmezni. Ennek megfelelően a szociális kérdésekkel foglalkozó tanácsi munkacsoport a XI. melléklet tartalmát a végrehajtási rendelet megfelelő tartalmaival párhuzamosan tárgyalja. Az Európai Bizottság

⁽³⁾ COM(2006) 7 final.

által 2006 januárjában előterjesztett két rendeletervezetet tehát egyszerre vitatják meg a Tanácsban.

2.5.2 Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a végrehajtási rendelet hatálybalépéséig meg kell határozni a XI. melléklet tartalmát. A XI. melléklet véglegesítése tehát további feltétele az új szociális biztonsági koordinációs szabályok alkalmazásának. A jelen rendelet jogalapja az EK-Szerződés 42. és 308. cikke. Eszerint a hatálybalépéshez a Tanácsnak egyhangúan kell döntenie az Európai Parlamentben alkalmazott együtdöntési eljárással összhangban.

2.6 Az Európai Bizottság 2006. január 24-én előterjesztett egy javaslatot, amely módosítja a 883/2004/EK rendelet egyes pontjait és meghatározza a XI. melléklet tartalmát. Ez a javaslat a tagállamokkal való konzultáció után készült. A – még nem alkalmazható – 883/2004/EK rendelet egyes pontjainak módosítása abból adódik, hogy a tagállamok kérésére a XI. mellékletbe felveendő egyes kérdések horizontális kérdéseknek tekinthetők, amelyeket minden tagállam számára szabályozni kell. Ezeknek az alaprendeletbe történő felvétele révén feleslegessé válik, hogy több tagállamnál ugyanazok a bejegyzések szerepeljenek a XI. mellékletben.

3. Az EGSZB általános és részletes megjegyzései

3.1 Az EGSZB már több véleményében is üdvözölte a tagállami szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló új szabályozást mint fontos lépést a személyek szabad mozgásának javításához az unión belül, és különös örömet fejezte ki a rendelet kiterjesztett személyi és tárgyi érvényességi területe, a jelenleg érvényes szabályozáshoz képest történő egyszerűsítések és a szociális biztonsági intézmények közötti együttműködés javítására irányuló intézkedések felett.

3.1.1 Az EGSZB szerint célszerű az új koordinációs rendelet mielőbbi alkalmazására törekedni, ami a tervezet formájában létező végrehajtási rendelet gyors hatálybalépését ugyanúgy magában foglalja, mint a XI. melléklet tartalmáról való megegyezést. Az EGSZB ebben az értelemben minden szereplőt felszólít arra, hogy járuljon hozzá a végrehajtásirendelet-tervezet és a XI. melléklet tartalmát szabályozó, szóban forgó rendelet vizsgálatának mielőbbi felgyorsításához ⁽⁴⁾.

3.1.2 Az EGSZB emellett már az erről a végrehajtási rendeletről szóló véleményében is leszögezte, hogy a végrehajtási rendelet végleges elfogadásától a hatálybalépéséig meghatározott időtartam semmiképpen sem lépheti túl az európai bizottsági tervezetben szereplő hat hónapot ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ Az EGSZB ezt kérte legutóbb a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra és önálló vállalkozókra történő alkalmazásáról szóló véleményében (előadó: José Isaias RODRIGUEZ GARCÍA-CARO, HL C 24., 2006.1.31.), valamint a következő tárgyban alkotott véleményében is: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet részletes végrehajtási szabályainak megállapításáról” (COM(2006) 16 final – 2006/0006 (COD), előadó: Wolfgang GREIF, HL C 324., 2006.12.30.).

⁽⁵⁾ HL C 324., 2006.12.30., előadó: Wolfgang GREIF – 4.4.1. pont.

3.2 A XI. mellékletben a tagállamok kérhetnek bejegyzéseket azzal a céllal, hogy megtarthassanak bizonyos, számukra jelentős nemzeti rendelkezéseket. Ez a 883/2004/EK rendeletben meghatározott általános egyenlő bánásmód miatt szükséges, amely szerint minden, más tagállamban bekövetkezett, jogkövetkezménnyel járó szociális biztonsági tényállást és eseményt úgy kell kezelni, mintha az a saját tagországban történt volna ⁽⁶⁾.

3.2.1 Az egyenlő bánásmód azt jelenti, hogy például egy másik tagállam szociális biztonsági intézményétől kapott nyugdíjradék esetén ugyanolyan jogkövetkezményeknek kell érvényesülniük, mint a belföldi nyugdíj esetén. Ha pedig egy belföldön elszenvedett baleset következményeképpen a biztosított rokkantsági nyugdíjban részesül, akkor ezt külföldön elszenvedett baleset esetében is biztosítani kell számára.

3.2.2 Az Európai Bíróság eddig csaknem mindig az átfogóan értelmezett egyenlő bánásmód javára döntött a vendégmunkások védelmének biztosítása érdekében. A jelenleg alkalmazandó 1408/71/EGK rendelet nem ír elő általános egyenlő bánásmódot, csupán egyes, pontosan szabályozott esetekben mondja ki az egyenlőséget. A nem pontosan szabályozott esetek több alkalommal kerültek az Európai Bíróság elé. A Bíróság megengedhetetlennek minősítette például, ha az árvasági nyugdíj jogosultsági idejébe csak a belföldön teljesített szolgálati idő számít bele ⁽⁷⁾, vagy ha a rokkantsági időszakot csak akkor veszik figyelembe az öregségi nyugdíj esetében, ha az érintett a munkaképtelenség bekövetkeztékor az adott tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozott ⁽⁸⁾.

3.2.3 Az EGSZB tudatában van annak, hogy az egyenlő bánásmód ezen alapelvének korlátlan alkalmazása, amely a szociális biztonság terén lehetetlenné tenné a nemzeti jogalkotásnak a belföldi biztosítási eseményekre való bármilyen korlátozását, jelentős következményekkel járna a szociális biztonsági rendszerekre nézve. A 883/2004/EK rendelet (9)-(12) preambulumbekezdései is azt mutatják, hogy az egyenlő bánásmód korlátozott. Így például biztosítani kell, „hogy a tényállásokkal vagy eseményekkel kapcsolatos egyenlő bánásmód elve ne vezessen objektíve indokolatlan eredményekhez, vagy ugyanarra az időszakra vonatkozó azonos típusú ellátások halmozódásához.” ((12) preambulumbekezdés). A (11) preambulumbekezdés pedig azt tartalmazza, hogy egy tagállamban felmerülő tények vagy események egyenlő kezelése semmilyen esetben sem teheti a másik tagállamot illetékké, vagy jogszabályait alkalmazandóvá.

3.2.4 Az egyenlő bánásmód nem kívánt következményeinek elkerülése érdekében a 883/2004/EK alaprendeletbe bekerült a több tagállamot érintő horizontális kivételek szabályozása. Az

⁽⁶⁾ Ld. a 883/2004/EK rendelet 5. cikkét

(„Az ellátásokkal, jövedelmekkel, tényállásokkal és eseményekkel kapcsolatos egyenlő bánásmód”).

„E rendelet eltérő rendelkezései hiányában, és a megállapított különös végrehajtási rendelkezések fényében a következőket kell alkalmazni:

- ha az illetékes tagállam jogszabályai szerint a szociális biztonsági ellátások és egyéb jövedelmek kézhezvétele meghatározott jogkövetkezményekkel jár, az ilyen jogszabályok vonatkozó rendelkezéseit ugyancsak alkalmazni kell az olyan egyenértékű ellátások kézhezvételére, amelyeket egy másik tagállam jogszabályai alapján szereznek, illetve egy másik tagállamban szerzett jövedelemre;
- ha az illetékes tagállam jogszabályai szerint a jogkövetkezmények meghatározott tényállás vagy események bekövetkezésének tulajdoníthatók, az említett tagállamnak a hasonló tényállások vagy események bármely tagállamban történő bekövetkezését oly módon kell figyelembe vennie, mintha azok a saját területén következtek volna be.”

⁽⁷⁾ C-131/96. sz. ügy, Mora Romero, Európai Bírósági Határozatok Tára 1997, I-3676.

⁽⁸⁾ C-45/92. és C-46/92. sz. ügy, Lepore és Scamuffa, Európai Bírósági Határozatok Tára 1995, I-6497.

egy tagállamok rendszerét érintő speciális nem kívánt következmények a XI. mellékletbe való bejegyzéssel kerülhetők el.

3.3 A XI. melléklet tartalma a tagállamok hozzájárulásán alapul. A tagállamok nemzeti szinten nem bocsáthatnak ki vagy nem hagyhatnak érvényben különleges esetekről szóló egyes rendelkezéseket anélkül, hogy bizonyos körülmények között ellentmondás ne keletkezne a 883/2004/EK rendelet szövegével. A XI. mellékletnek kell biztosítania, hogy a rendelet egyes pontjai bizonyos tagállamokra vonatkozóan úgy módosuljanak, hogy a rendeletet az egyes tagállamokban zökkenőmentesen lehessen alkalmazni.

3.3.1 A XI. melléklet ezért a bejegyzések esetleges nagy számát tekintve a hatálybalépés szempontjából kényes része a 883/2004/EK rendeletnek. Az EGSZB elismeri, hogy bizonyos bejegyzések szükségesek, a bejegyzések elburjánzásának kerülésére és esetleg számuk korlátozására szólít azonban fel attól függően, hogy a speciális bejegyzések valóban szükségesek-e az adott tagállamban a koordinációs szabályok működéséhez, és megfelelnek-e az arányosság elvének. Az EGSZB szerint különösen fontos leszögezni, hogy a koordinációs gyakorlatból semmi esetre sem szabad annak kiderülnie, hogy a XI. melléklet bejegyzései hátrányos következményekkel járnak a polgárok számára.

3.3.2 Az EGSZB tudatában van az ennek során tisztázandó kérdéseknek, mégis arra szólít fel, hogy az egyéni érdekek követése ne vezessen további késlekedésekhez az új koordináció alkalmazásában, főként arra való tekintettel, hogy a Tanácsnak egyhangúlag, az Európai Parlamentben alkalmazott együtdöntési eljárással összhangban kell határoznia erről.

3.4 Az egyes tagállamokat már a 883/2004/EK rendelet kidolgozása során felkérték, hogy nyújtsanak be javaslatokat az egyes jogszabályok problémamentes alkalmazásának biztosítása érdekében. A tagállamok körülbelül 150 bejegyzés felvételét kérték a XI. mellékletbe. Az Európai Bizottság szervei értékelték a javaslatokat, és megvitatták őket az adott tagállam tisztviselőivel. Végül körülbelül 50 javaslat felvételét fogadták el. Így jött létre a jelen európai bizottsági javaslat tartalma. Jelenleg a szociális kérdésekkel foglalkozó tanácsi munkacsoport végzi a XI. mellékletben szereplő bejegyzések végső vizsgálatát, valamint foglalkozik a végrehajtási rendelet megfelelő fejezeteivel is.

3.4.1 Az EGSZB az egyes tagállamok szociális jogszabályainak részletkérdéseit érintő anyag összetettsége miatt nem fog részletesen állást foglalni az egyes bejegyzésekkel kapcsolatban. A mellékletbe felvett bejegyzések az EGSZB szerint első pillantásra nem jelentenek felismerhető problémát sem a Közösségen belül mozgó biztosítottak, sem a vállalatok és a szociális biztonsági intézmények számára.

3.5 A kérelmek többségének elutasítása is indokoltnak tűnik: egyes bejegyzéseket vagy redundanciájuk, vagy a 883/2004/EK rendelettel való összeegyeztethetlenségük miatt nem vettek fel a XI. mellékletbe. Más bejegyzési kérelmeket pedig a 883/2004/EK rendelet módosításait célzó javaslatokká alakítottak. Ezek olyan javaslatok, amelyek nem országspecifikusak, hanem általános jellegűek.

3.5.1 A 883/2004/EK rendelet módosításait célzó, a jelen rendelettervezetben szintén szereplő javaslatok révén elkerülhető volt, hogy a különböző tagállamokra vonatkozó több hasonló bejegyzés kerüljön a XI. mellékletbe. A melléklet így rövidebb, a rendelet egésze pedig áttekinthetőbb marad.

3.5.2 A horizontális kérdések ilyen összefoglalására példaként említhetjük a rendelettervezet 1. cikkét. A benne foglalt pontosítások számos tagállamot érintenek, ezért szisztematikusan a 883/2004/EK rendelet szövege módosítja őket, nem a XI. mellékletben szereplő számos bejegyzés.

3.5.2.1 Az 1. cikk (1) bekezdése a 883/2004/EK rendelet „Önkéntes vagy szabadon választható folytatódó biztosítás” című 14. cikkét módosítja. Ezen új cikk értelmében a tagállamok nemzeti jogrendjükben is meghatározhatják, hogy szociális biztonsági rendszerükben, amely az önkéntes biztosítást belföldi lakóhelyhez vagy előzetes belföldi foglalkoztatáshoz köti, csak akkor lehetséges az önkéntes biztosítás, ha az érintett az adott tagállam rendszerében valamikor már munkaviszony alapján biztosított volt. E kivétel lehetősége nélkül a 883/2004/EK rendelet 5. cikkében foglalt egyenlő bánásmód alapján az adott tagállamban mindenki önkéntesen biztosítva lehet, aki az Európai Unió valamely tagállamban lakóhellyel vagy munkaviszonnyal rendelkezett. Mivel az önkéntes biztosítás egyes tagállamok jogrendjében rendkívül előnyös feltételekhez kötött, a feltétel nélküli nyitás esetleg olyan következményekkel járna, amelyek kizökkentik egyensúlyából az adott tagállami rendszert, és amelyek súlyos problémák elé állítanák a tagállam biztosítottjait. Ezért született megegyezés abban, hogy minden tagállam előzetes foglalkoztatást írhat elő az önkéntes biztosítás feltételül.

3.5.2.2 Az 1. cikk (3) bekezdése a 883/2004/EK rendelet „Ellátások megállapítása” című 52. cikkét módosítja.

A cikk minden tagállam esetében, vagyis horizontálisan meghatározza, hogy az ellátások megállapítása során mely esetekben nem alkalmazható az úgynevezett arányos ellátás módszere ⁽⁹⁾.

– A cél minden esetben az, hogy a Közösségen belül mozgó biztosítottak ne kerüljenek rosszabb helyzetbe, mint a nem mobilis biztosítottak.

⁽⁹⁾ Az arányos ellátás módszere esetében a belföldi részjáradék kiszámítása időarányosan történik. Először fiktív számítással úgy számolnak, mintha minden biztosítási évet belföldön szerzett volna meg az érintett. Ezután a belföldi részjáradékot ezen elméleti érték olyan arányában állapítják meg, amely megfelel a belföldi biztosítási idő és az összes biztosítási idő arányának. Vannak azonban olyan esetek, amikor a csak a belföldi idő alapján történő számítás (autonóm nyugdíj) mindig magasabb eredményt ad, mint az időarányos számítás. Ezeket az eseteket a VIII. melléklet sorolja föl. Ilyenkor az illetékes intézmény eltekinthet az időarányos számításról.

– A teljesség kedvéért itt meg kell még említeni, hogy az Európai Bizottság által előterjesztett szövegjavaslatot a Tanácsban való megvitatás folyamán átdolgozták.

– A Tanácsban létrejött előzetes, részleges megegyezés szerint az olyan rendszerekben, amelyekben az ellátás megállapításához nem lényegesek az időszakok, nem kell az időarányos kiszámítást alkalmazni, ha szerepelnek a 883/2004/EK rendelet VIII. mellékletében.

– Ide tartoznak a meghatározott járulérendszer is, amelyekre az Európai Bizottság eredeti szövege hivatkozik.

3.5.3 Más horizontális témákat a végrehajtási rendeletre tett javaslatban vettek figyelembe. Ezek elsősorban technikai jellegű javaslatok. A XI. melléklet bejegyzései így valóban az egyes tagállamokra vonatkozó speciális intézkedésekre korlátozódnak.

3.6 Az EGSZB elismeri, hogy minden résztvevő sikeresen törekedett az egyszerűsítésre, ennek eredményeképpen a XI. melléklet egyértelműen kevesebb bejegyzést tartalmaz, mint az 1408/71/EGK koordinációs rendelet ennek megfelelő VI. melléklete.

3.6.1 Erre építve továbbra is meg kell fontolni, főként a XI. mellékletbe való esetleges jövőbeli (többek között csatlakozásuk következtében Románia és Bulgária részéről érkező) bejegyzési kérelmek esetében, hogy nem horizontális kérdéssről van-e szó, amelyet a rendszereknek megfelelően az alaprendeletben vagy a végrehajtási rendeletben kell szabályozni.

Ilyenek például a számos tagállamban létező védzáradékok az állami szociális ellátás keretében olyan személyekre vonatkozóan, akik politikai vagy vallási okokból, illetve származásuk miatt hátrányt szenvedtek szociális biztonsági jogi körülményeikben ⁽¹⁰⁾, vagy a háborús sérültekre, egykori hadifoglyokra, bűncselekmények vagy terrorizmus áldozataira vagy az egykori totalitárius rendszerek révén hátrányt szenvedőkre vonatkozó speciális szabályozások. Az ilyen védzáradékok, amelyek ugyan speciális csoportoknak szociális védelmet (pl. betegbiztosítást, nyugdíjkifizetést) vagy kompenzációs kifizetéseket nyújtanak, általában nem tartoznak a szociális biztonsági rendszerhez. Ezért az ilyen esetekre is célszerű lenne egy minden tagállamra vonatkozó megfelelő cikk az alaprendeletben, mellyel a rendelet hatálya alól általánosan ki lehet vonni az olyan előírásokat, amelyek állami juttatásokat, illetve kárpótlásokat szabályoznak, azonban nem tartoznak a szociális biztonság rendszeréhez.

⁽¹⁰⁾ Ld. a XI. mellékletben Ausztria 5. bejegyzését.

3.6.2 Az EGSZB ugyanakkor felszólítja az egyes tagállamok szakértőit, hogy az új koordinációs szabályokra tekintettel intenzíven vizsgálják át jogrendjüket. Adott esetben még minden olyan helyen bejegyzést kell tenni a XI. mellékletbe, ahol problémák merülhetnek fel a 883/2004/EK rendelet zökkenőmentes alkalmazására vonatkozóan. Ha a tagállami szociális biztonsági jogrendek nem felelnek meg a koordinációs szabályoknak, akkor ezáltal esetleg több európai bírósági eljárásra kerülhetne sor.

4. További megjegyzések a koordinációs gyakorlatról

4.1 A határokon átnyúló európai mobilitás előkelő helyen áll az uniós napirenden. A működő szociális biztonsági koordináció lényeges abból a szempontból, hogy milyen mértékben hasznosítják az EU polgárai. A polgárok joggal várnak gyakorlati előnyöket a közösségi együttműködéstől.

4.2 Az EGSZB szerint ebben az összefüggésben az Európai Bizottság és a tagállamok feladata a meglévő intézkedések megerősítése annak érdekében, hogy a rendelet összes lehetséges hasznélvezője jobban megismerhesse a szociális biztonsági rendszerek koordinálásának szabályait és előnyeit. Az ehhez szükséges előkészületeket az EGSZB szerint haladéktalanul meg kell tenni. A mobilitással kapcsolatos tanácsadás⁽¹⁾ létező eszközeit továbbra is népszerűsíteni és bővíteni kell.

Kelt Brüsszelben, 2007. március 14-én.

4.3 Az EGSZB ebben az összefüggésben utalt arra is, hogy a szociális biztonsági intézmények dolgozóit időben fel kell készíteni az új szabályozásra és az ezzel összefüggő alapokra. A tagállamokban elkerülhetetlen a személyzet megfelelő képzésen és továbbképzéseken való részvétele.

4.4 Az alaprendelet gyors gyakorlati alkalmazhatósága érdekében ezért az EGSZB felszólítja a tagállamokat, hogy e gyors átállás elősegítése céljából már most lássák el szociális biztonsági intézményeiket a szükséges személyi és technikai erőforrásokkal. A nemzeti szintű szereplők és érintettek meglévő eszközeit – mindenekelőtt a működő TRESS-hálózatokat, amelyek tagállami szinten összekötik az érdekelt köröket és szereplőket⁽¹²⁾ – fel kell használni arra, hogy miután a szóban forgó rendelet az egyes tagállamokban hatályba lépett, megfelelő módon értékeljék annak gyakorlati alkalmazását.

4.5 Az EGSZB különálló saját kezdeményezésű véleményben szándékozik visszatérni a koordináció gyakorlati működésével kapcsolatos kérdésekre. Ennek során elsősorban azt kell értékelni, hogy a polgárok a határokon átnyúló mobilitás terén – többek között az európai betegbiztosítási kártyára való tekintettel is – mennyiben képesek ténylegesen kihasználni az elérni kívánt előnyöket.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ Ld. többek között: The Community provisions on social security – Your rights when moving within the European Union [Közösségi rendelkezések a szociális biztonságról – Az Európai Unión belüli szabad mozgáshoz kapcsolódó jogok]: http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/publications/publication_en.cfm?id=25; valamint a tagállamok szociális biztonsági rendszereivel kapcsolatos MISSOC adatbank: http://ec.europa.eu/employment_social/social_protection/missock_en.htm.

⁽¹²⁾ Training and Reporting on European Social Security (ld.: <http://www.tress-network.org>).